1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
(201) 434-0807
УНСоюзу: (201) 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
(212) BArcly 7-4125
УНС: (212) BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 197. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 25-го ЖОВТНЯ 1973 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, OCTOBER 25, 1973 No. 197. VOL. LXXX.

КОЛИШНІЙ ПРЕМ'ЄР І ДВА МІНІСТРИ КАНАДИ ВИСТУПЛЯТЬ НА ДРУГОМУ СКВУ

Вінніпег. Комітет Українців Канади інформує, що на його запрошення, як господаря Другого Світового Конгресу Вільних Українців погодилися виступити на тому Конгресі колишній прем'єр-міністер Канади і теперішній член Парляменту Джон Г. Діфенбейкер та два теперішні федеральні міністри: міністер для справ національного здоров'я і суспільної опіки Марк Лалонд, що репрезентуватиме федеральний Уряд та буде головним промовцем під час Конгресового Бенкету, і міністер для багатокультурности д-р Стейнлі Гайдаш, який привітає Конгрес під час його відкриття в імені Уряду та особисто від прем'єр-міністра Трудо. Джон Г. Діфенбейкер промовлятиме під час великої маніфестації в Мейпел Ліф Гарден під кінець Конгресу.

Міністер Марк Лалонд

Джон Г. Діфенбейкер

Міністер д-р Стенлі Гайдаш

Міністер Марк Лалонд увійшов до складу федерального парляменту і уряду Канади щойно в останніх виборах в жовтні 1972. До того часу він займав найбільш відповідальні пости в бюрах обох останніх прем'єр-міністрів Канади, будучи політичним дорадником прем'єр-міністра Л. Б. Пірсона 1967 - 68 і генеральним секретарем та керманичем бюра прем'р-міністра П. Е. Трудо в роках 1968 - 72. В роках 1959-60 він був спеціяльним асистентом федерального міністра справедливости Е. Д. Фультона. Як міністер національного здоров'я і суспільної опіки, Лалонд здобув собі велику популярність, зголошуючи новий закон для підвищення з $8.00 на $20.00 місячного додатку, який одержується в Канаді на всіх дітей до 18 років.

Джон Діфенбейкер, у своєму виступі як прем'єр-міністер Канади перед ОН в 1960 році зробив виклик Совєтському Союзові, вимагаючи права на самостійність України та інших народів СССР. Він покликав першого українця в Канаді на пост федерального міністра, номінував двох українських сенаторів і як прем'єр-міністер Канади у 1961 році офіційно довершив відслонення пам'ятника Т. Шевченкові у Вінніпегу і вшанував перший СКВУ як почесний гість і головний промовець у 1967 році.

Міністер д-р Стенлі Гайдаш є першим державним міністром Канади відповідальним за введення в життя політики багатокультурности. У своїй парляментарній діяльности він тісно співпрацював з українцями Канади, з яких багато є його виборцями в окрузі Торонта.

Д-р інж. М. Чаповський переобраний на лісмайстра Об'єднання Українських Лісників

Ню Йорк. — Дня 20-го жовтня тут в Українському Народному Домі, відбулись чергові збори Об'єднання Українських Лісників, у яких заступлені були члени цього Об'єднання з Канади, Арґентини, Венесуелі, Австрії та багатьох стейтів Америки. Д-р інж. Мирослав Чаповський був обраний поновно на Лісмайстра через акляманію. До Управи крім нього, увійшли: інж. Роман Яримович з правом заступства лісмайстра, інж. Мирон Левицький — секретар, інж. Дамян Геча — скарбник, а лісниками Адам Шмериковський, Петро Ушак і Стефан Шепарович — члени Управи, Контр. Комісія: інж. Анатоль Гудзовський, лісн. Лев Пришляк і інж. Юліян Козак. Редактор Вісника: інж. Іван Витоняк. Інж. Євстахія Бачинського обрано на почесного лісмайстра.

Ряди Т-ва поповнюються новими членами, які вступили або віновили своє членство в останньому році. Загальні збори, крім інших актуальних справ, схвалили дотеперішню акцію управи в справі участи у відзначенні столітнього ювілею НТШ. По діловій частині зборів, всі учасники зі своїми родинами засіли до столів традиційної вечері. Інж. Роман Яримович, надлісничий з найглибших закутин Чорногорського лісового масиву прочитав спогад про одчайдушного гуцула побережника з того ж надлісництва Явірника.

НОВИЙ МІНІСТЕР

Президія Верховної ради УССР повідомила про назначення новим міністром культури Української ССР Олексія Корнійовича Романовського. Назначення опубліковано з датою 15 жовтня. Дотеперішнього міністра культури Ю. Н. Єльченка увільнено „у зв'язку з переходом на роботу завідуючим відділом ЦК Компартії України".

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПОГОДЖУЄТЬСЯ ПЕРЕДАТИ МАГНЕТОФОННІ ЗАПИСИ

Вашингтон. — У вівторок, 23-го жовтня, президент Ніксон змінив свою думку й погодився передати так звані Вотерґейтські магнетофонні записи федеральному судді Джонові Сіріці. Це рішення Президента було проголошене в час, коли провідники Демократичної більшости в Конґресі вже були розпочали розслідування, чи президент Ніксон повинен бути офіційно обвинувачений Палатою Репрезентантів ("impeached") за здогадні проступки у зв'язку зі звільненням із посту спеціяльного прокуратора Арчибалда Кокса.

Про рішення Президента передати судді Сіріці цілість Вотерґейтських магнетофонних записів повідомив адвокат Білого Дому Чарлз Врайт. Стоячи у федеральному суді перед Сірікою, Врайт сказав, що Президент вповні виконає рішення судді Сіріки з 29-го серпня ц.р., змодифіковане Апеляційним Судом. У серпні Сіріка видав був рішення, що Президент має передати йому магнетофонні записи, а він, переслухавши їх, передасть великій лаві присяжних ті інформації, які є конечні для розгляду кримінальних аспектів Вотерґейтської афери. Інші частини цих записів, особливо ті, що зв'язані з питанням державної безпеки, Сіріка обіцяв надалі задержати в тайні. 12-го жовтня ц.р. федеральний Апеляційний Суд підтримав це рішення Сіріки з малими модифікаціями.

Рішення президента Ніксона підчинитися вимогам судді Сіріки прийшло тільки кілька днів після того, як у п'ятницю, 19-го жовтня, Президент заявив, що не буде вносити апеляції до Найвищого Суду ЗСА, але також не підчиниться рішенням Сіріки та Апеляційного Суду. Того дня президент Ніксон запропонував „компроміс", за яким він хотів передати великій лаві присяжних і сенатській Вотерґейтській комісії тільки зміст розмов на цих магнетофонних записах. Президент також тоді запропонував, щоб демократичний сенатор Джон Стенніс переслухав ті записи та підтвердив точність і правдивість виготовленого Президентом змісту. Провідники сенатської Вотерґейтської комісії, сенатори Сем Ервін і Говард Бейкер, заявили, що згоджуються на цей компроміс. Але не дали на це своєї згоди ні суддя Сіріка, ні спеціяльний прокуратор Арчибалд Кокс. Кокс також тоді відмовився виконати наказ президента Ніксона зупинити дальші спроби дістати для великої лави присяжних цілість цих магнетофонних записів. Президент Ніксон тоді звільнив Кокса з посту спеціяльного прокуратора. У зв'язку з цим був також звільнений заступник генерального прокуратора Вілліям Ракелсгавс, а генеральний прокуратор Елліот Річардсон зрезиґнував. Після звільнення Кокса та Ракелсгавса й резиґнації Річардсона, деякі члени Демократичної більшости в Конґресі висунули обвинувачення, що президент Ніксон виступає проти Конституції ЗСА, узурпуючи повновласті суду. Демократичні законодавці тоді висунули домагання, щоб Конґрес розпочав розслідування, чи президент Ніксон повинен бути офіційно обвинувачений ("impeached") Палатою Репрезентантів. Юридична комісія Палати вже була розпочала свої розслідування, а серед американського громадянства поширювалися вимоги покликати президента Ніксона до відповідальности.

Деякі політичні коментатори твердять, що президент Ніксон постановив таки підчинитися рішенням судді Сіріки та Апеляційного Суду, бо побачив, що йому грозить обвинувачення Палатою Репрезентантів, а й можливе усунення з уряду. Натомість адвокат Білого Дому Чарлз Врайт заявив, що президент Ніксон постановив передати магнетофонні записи судді Сіріці, бо не хоче, щоб хтонебудь твердив, що він „діє навперекір законам" країни.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Відбулася Конвенція Мішиґенського Конґресу Братських Союзів

Ен Арбор, Міш, (І. В.) — В п'ятницю 12 жовтня ц. р., відбулася тут Конвенція Мішиґенського Братського Конґресу, центральної установи братських забезпеченевих союзів на Стейт Мішиґен, який об'єднує 47 таких організацій, що на терені стейту ведуть свою діяльність. Завданням цієї централі є репрезентувати братські Союзи на зовні, допомагати їм в їхній праці, ширити серед суспільства їхні ідеї, заступати їх перед стейтовою владою та змагати до кращого їхнього росту. На цій Конвенції було зареєстрованих 192 учасники. Український Народний Союз є членом цього Конґресу, і все на річні Конвенції висилає своїх представників. На цьогорічній Українській Народний Союз заступали на цій Конвенції: Евген Репета — головний радний, й Іван Ващук — голова Детройтської Союзової Округи та кол. головний контролер. В програму Конвенції, крім звітів і вибору Екзекутивного Комітету, входили доповіді з ділянки життєвого забезпечення, в яких прелеґенти давали вичерпуючі інформації щодо дальшої праці братніх Союзів та щодо дальшого і постійного їхнього росту. Представники УНСоюзу брали активну участь у всіх конвенційних нарадах. У минулих роках Іван Ващук був членом Екзекутивного Комітету і останньо займав пост першого заступника президента. Цьогорічна Конвенція обрала представника УНСоюзу, головного радного Євгена Репету на пост третього заступника президента. Він має всі можливості в одній з наступних конвенцій бути вибраним на пост президента Конґресу.

Заплановано наради Товариства Алюмнів та Прихильників УВУ

Ню Йорк. — За ініціятивою ректорату Українського Вільного Університету управи Товариства Алюмнів і Прихильників УВУ стейтів Ню Йорк і Ню Джерзі та управа Фундації Українського Вільного Університету приготовляють на 25--го листопада 1973 року зустріч і нараду алюмнів та прихильників УВУ в Ню Йорку. На нараді буде присутній ректор УВУ проф. Володимир Янів. Нарада матиме за завдання розглянути проєкти і пляни допомоги Українському Вільному Університетові у зв'язку з новою ситуацією, у якій тепер УВУ находиться. Керівні чинники УВУ започаткували в останньому часі ряд заходів, щоб якнайкраще забезпечити майбутнє цієї одинокої незалежної української високої школи у західньому світі в обличчі нового освітнього законодавства на терені Західньої Німеччини. Всі ці справи будуть предметом наради, яка відбудеться в Українському Інституті Америки.

ХИТКЕ ПЕРЕМИР'Я НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ; СИРІЯ ПОГОДИЛАСЯ НА ПЕРЕМИР'Я; РАДА БЕЗПЕКИ ВИСИЛАЄ СВОЇХ ПРЕДСТАВНИКІВ

Тель Авів/Каіро. — Погодження Ізраїля та Єгипту на припинення збройних дій і перемир'я, що почалося 23 жовтня, виявилися короткотривалими, бо вже того ж самого дня розпочалися поновні важкі бої між єгиптянами та ізраїльтянами вздовж Суезу. Обидві сторони виступили з заявами, взаємно обвинувачуючи себе у нарушенні перемир'я і треба було поновного засідання Ради Безпеки ОН та ще однієї резолюції, щоб на ізраїльсько-єгипетському фронті відновити захитане перемир'я. Згідно з додатковою резолюцією ОН, обидві воюючі сторони зобов'язані відступити на позиції, що їх вони займали в час проголошення перемир'я 23 жовтня о годині 12:52 по полудні за нюйоркським часом. Засадничо, не зважаючи на короткотривалі чергові бої в районі Суезу, ситуація на Близькому Сході покращала з уваги на це, що Сирія погодилася на вимогу Ради Безпеки ОН та припинила воєнні дії проти Ізраїля. Своє погодження припинити воєнні дії сирійський уряд зобумовив вимогою до Ізраїля звільнити всі арабські території, окуповані у війні з 1967 року, а також забезпечити „леґітимні права палестинців". Досягнене перемир'я, очевидно, не розв'язує найосновнішої проблеми, а саме тривалого замирення. На черзі мають бути мирні переговори і остаточне рішення щодо кордонів Ізраїля та сусідніх з ним арабських держав. Щоб не допустити до відновлення збройних акцій, Рада Безпеки вирішила негайно вислати на фронтові зони своїх спостерігачів, які мають наглядати за тим, щоб воюючі сторони дотримувалися домовлення про перемир'я.

Совєтсько-американське заанґажування на Близькому Сході

Москва / Вашингтон. — СССР і ЗСА продовжують постачання своїх „підопічних" держав на Близькому Сході воєнним матеріялом, включно з танками і літаками. Совєтський амбасадор в Парижі С. А. Червоненко поінформував, що совєтське постачання арабським державам буде продовжуватися доки не буде цілком вияснена справа миру на цьому обширі. Він також заявив, що совєтсько-американське домовлення щодо спільної акції на Близькому Сході має обмежений характер і не охоплює всіх питань, зв'язаних з конфліктом. Зокрема не устійнене питання відтягнення ізраїльських військ з окупованих арабських територій. Щодо дальшого постачання держав Близького Сходу воєнними матеріялами, то ця справа далі є відкритою і треба буде, за словами Червоненка, ще спеціяльного договору СССР з ЗСА, силою якого ці постачання були б обмежені. За інформаціями військових коментаторів, остання ізраїльсько-арабська війна дала совєтському командуванню нагоду випробувати свою найновішу зброю у реальних бойових умовах. Це випробовування відбувалося під безпосереднім наглядом совєтських військових спеціялістів, приділених до окремих армій. За даними Стратегічних Студій в Лондоні, в боях з єгипетськими військами приймало участь яких 1,000 совєтських дорадників та інструкторів, при сирійській армії — не менше 3,000 і яких 1,500 при іракській армії. Крім того, єгиптяни користувалися північнов'єтнамськими спеціялістами при обслугуванні протилетунської ракетної зброї. Новістю на фронті були совєтські ракети земля-повітря (ЗПР-6, ЗПР-2 і ЗПР-3), а також новий рід танків Т-62 і ряд інших родів важкої та легкої панцерної зброї, не рахуючи різного типу совєтських реактивних військових літаків. Багато зразків цієї найновішої совєтської зброї вдалося ізраїльським військам захопити в часі їхніх операцій на західньому березі Суезу, зокрема, коли йдеться про ракети. Найбільший інтерес і для ізраїльтян і для західніх військових спеціялістів, а в першій мірі американських, мають ракети земля-повітря типу ЗПР-6, які виявилися успішними проти реактивних літаків, коли вони пролітають низько над землею. Порівняно з СССР, американці мають не більше як 50 спеціялістів й інструкторів при ізраїльських збройних силах, озброєння яких є передусім американське.

Церковна Ієрархія активно піддержує відзначення століття НТШ

Ню Йорк. — З канцелярії Наукового Т-ва ім. Шевченка інформують, що на звернення Ювілейного Комітету Відзначення Століття НТШ українська церковна Ієрархія незвичайно прихильно поставилася до справи відзначення століття Наукового Т-ва ім. Шевченка. Зокрема Митрополит Амвросій Сенишин привітав в окремому листі Ювілейний Комітет НТШ та з нагоди відзначування ювілею уділив своє архиєрейське благословення. Митрополит Амвросій піддержав також і матеріяльно цей ювілей НТШ, пересилаючи чек на 500 долярів на цілі ювілею цієї найстаршої наукової установи.

Ювілейний Комітет звернувся при тій нагоді до всієї нашої Церковної Ієрархії з проханням, щоб в неділю, 25 листопада 1973 року, відправлено в усіх церквах обох віровизнань Святу Літургію в намірені українського народу та його першої академії наук — Наукового Товариства ім. Шевченка.

ЗСА розбудовуватимуть систему комп'ютерів в СССР

Москва. — Між совєтським урядом та представниками американської корпорації Control Data підписано 10-річний договір щодо співробітництва на відтинку технології комп'ютерів і споріднених послуг. Як відомо, СССР опрацював плян розбудови у цілій країні системи комп'ютерів та електронічного опрацьовування даних в різних ділянках державного і економічного життя. Совєтські чинники заінтересовані в одержанні з ЗСА найновіших моделів комп'ютерів, що їх виробляє згадана корпорація. За даними представників корпорації Control Data, вартість договору з СССР досягне суми не менше 500 мільйонів долярів. Control Data, як інформують, допомагатиме совєтським електронічним спеціялістам розбудувати загальносоюзну електронічну комунікаційну систему та перевести автоматизацію совєтських заводів.

ПУН ЗАКЛИКАЄ ДО ПОВНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ

Провід Українських Націоналістів, що його очолює ред. Олег Штуль-Жданович, проголосив звернення „до всіх політичних партій і організацій з пропозицією відбути спільну нараду, на якій можна б було встановити шляхи і засоби привернення внутрішнього миру і консолідації, побудованих на засадах взаємної пошани і довір'я". Звернення ПУН появилося у зв'язку з Другим Світовим Конгресом та, мабуть, із опублікованим у вчорашньому виданні „Свободи" спільним „Становищем до подій в Україні і світі", що його підписали Президент Української Народної Республіки Микола Лівицький та Голова Проводу Організації Українських Націоналістів і Голова Державного Правління Ярослав Стецько. Повний текст Звернення ПУН друкуємо нижче.

Олег Штуль-Жданович

ЗВЕРНЕННЯ ПУН

Українська національна спільнота у вільному світі, репрезентована різними світоглядово-політичними формаціями ЗАЙМАЄ НЕГАТИВНЕ СТАНОВИЩЕ до ініційованої Москвою політики „мирного співіснування", ЦІНОЮ УГОДИ, якою остаточно АКЦЕПТУВАЛИСЯ Б й західним світом ГАРАНТУВАЛИСЯ Б сучасні кордони російської багатонаціональної ТЮРМИ НАРОДІВ і засади НЕВТРУЧУВАННЯ ВІЛЬНОГО СВІТУ у визвольні змагання поневолених нею народів й у різні форми московського терору й пацифікацій на контрольованому Москвою геополітичному просторі.

Українська національна спільнота усіми доступними їй силами ПОБОРЮВАТИМЕ сама і на спілку з іншими, поневоленими Росією народами — традиційно імперіялістичну політику Москви і її „сателітів", спрямовану на осягнення „ЗЛИТТЯ НАЦІЙ" СССР в „ЄДИНОМУ СОВЄТСЬКОМУ НАРОДІ", ядром якого мусить бути російський нарід-гнобитель.

Українська національна спільнота МОБІЛІЗУЄ УСІ СВОЇ СПРОМОЖНОСТІ І НАЯВНІ СИЛИ, щоб чинно й ефектовно ПРОТИСТАВИТИСЯ РУСИФІКАЦІЙНИМ ЗАХОДАМ в україні і так само процесам ДЕНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ своїх громад в діяспорі, а зокрема молоді в країнах розселення у вільному світі.

ЦЯ БОРОТЬБА українського народу за його ДУХОВЕ І ФІЗИЧНЕ ІСНУВАННЯ накладає на всіх українців у вільному світі обов'язок активної допомоги визвольним змаганням України за її права, висловлені її Великою Хартією Свободи — ЧЕТВЕРТИМ УНІВЕРСАЛОМ — проголошеним перед 50 роками в Києві — столиці Української Народної Республіки.

Щоб ця боротьба була успішною — в ній мусять брати участь УСІ СИЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, зокрема в умовах волі і добробуту, без уваги на їхні ідейно-програ-

(Закінчення на стор 3-ій)

Демократичний кандидат на губернатора Ню Джерзі заповідає підтримку для етнічних груп

Суддя Брендан Т. Бирн (зліва) з головним предсідником УНСоюзу Йосипом Лисогором.

Нюарк. — Демократичний кандидат на губернатора Ню Джерзі, суддя Брендан Т. Бирн, заповів тут у вівторок, 23-го жовтня, що після його вибору він старатиметься встановити Осередок етнічних студій в стейтовому Ратґерському університеті і подбає про відповідну допомогу для суботніших шкіл поодиноких етнічних груп, доцінюючи їхню важливість в загальній програмі етнічних студій. Суддя Бирн, промовляючи тут на пресовій конференції - сніданку до яких вісім десятків представників етнічної преси та етнічних груп, включно з українською, висловив думку, що „друга мова" повинна увійти в студійну програму всіх стейтових і публічних шкіл. Суддю Б. Т. Бирна представив на цій зустрічі головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, який очолює стейтову Українську Демократичну Організацію та Громадський Комітет за вибір Б. Т. Бирна на губернатора стейту. На зустрічі були представники етнічних груп: української, польської, німецької, грецької, норвезької, словацької, еспанської, португальської, мадярської, італійської, альбанської, азербайджанської, китайської, латвійської, литовської, естонської, ірляндської, калмицької, філіппінської та інших. Українську групу репрезентували Йосип Лисогір, Петро Мельник, що є кандидатом на радного міста Ірвінґтону, Михайло Матіяш, Олесь Благітка та інші, а від „Свободи" був ред. Зенон Снилик.

„Ню Йорк Таймс" з 24-го жовтня в редакційному коментарі піддержує кандидатуру судді Б. Т. Бирна на губернатора Ню Джерзі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1180 of Act of October 8, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перемога закону

Рішення президента Ніксона передати федеральному судді Сіріці магнетофонні записи розмов з Білого Дому відносно Вотергейтської афери є поважною перемогою закону, під яким діє американський Уряд. Президент Ніксон довгий час оспорював „законність закону" відносно цих магнетофонних записів, відкликаючись з одного боку на свої конституційні права, а з другого боку мотивуючи свій спротив побоюванням, що передача судові записів довірочних розмов підірве довір'я до Уряду. Обстоюючи свій спротив судовим вимогам, президент Ніксон поробив ряд драстичних заходів, включно із поваленням уряду спеціяльного прокуратора для Вотергейтського слідства, що з черги викликало поважну кризу в державній прокуратурі, включно з резигнацією генерального прокуратора Елліота Річарсона та звільненням його заступника Вілліяма Ракелсгавза.

Ці останні події викликали гостру реакцію з боку Конгресу, в якому почалися заходи для перевірки можливостей судового обвинувачення проти президента Ніксона за „обструкцію справедливости", що могло б в результаті довести до законного усунення Президента з його посту. До цієї реакції в Конгресі долучилася також публічна опінія. Численні пресові коментарі та інші публічні голоси виявили виразно турботу, що коли б раз пощастило Президентові поставити себе понад законом, то це могло б стати прецедентом та підважити цілу американську систему.

Під напором цих заходів та загальної опінії президент Ніксон поступився, закон переміг.

Перемир'я особливого порядку

Сімнадцятиденна війна на Близькому Сході закінчилася погодженням на перемир'я під прямим натиском надпотуг — ЗСА та СССР, які водночас займають позиції „опікунів" воюючих сторін, постачаючи їх потрібним виряддом, надсилаючи спеціялістів тощо. Коли йдеться про відношення до формально закінченої чергової війни між Ізраїлем та арабськими державами, то воно було різне у ЗСА і у СССР. У випадку ЗСА від самого початку було бажання добитися припинення воєнних дій і в цьому напрямку американський Уряд вів посилені заходи. Знову ж совєтські чинники зайняли вичікуюче становище у переконанні, що довголітня підготова їхніми спеціялістами єгипетських і сирійських військ, споряджених наймодернішим совєтським узброєнням, принесе врешті успіхи і араби виявляться гідним противником ізраїльтян. Сталося інакше, бо ізраїльські війська і цим разом виявили свою перевагу таких розмірів, що треба було застосувати приспішені заходи, щоб не допустити до арабської катастрофи на фронтах.

Перемоги ізраїльської армії уможливили американському Урядові успішно завершити переговори з Москвою в справі припинення війни на Близькому Сході та оформити спільний американсько - совєтський фронт для натиску на воюючі сторони. Враховуючи залежність Ізраїля і арабських держав від СССР та ЗСА, не приходиться дивуватися, що Ізраїль та його противники мусіли погодитися на перемир'я. Остається, однак, відкритим питання про те, наскільки тривалим буде це перемир'я і чи після нього дійсно дійде до серйозних переговорів та підписання мирного договору з урегулюванням питання кордонів.

Схвалена 21 жовтня резолюція Ради Безпеки ОН, як також резолюція ОН в справі Близького Сходу з 1967 року — оставляють ряд питань не вияснениими, зокрема, коли мова йде про звільнення захоплених Ізраїлем арабських територій. З боку Ізраїля є оправдана стратегічно вимога пересунути кордони коштом арабських держав, а також оформити в Синаю своєрідну буфорну зону. Араби того роду вимоги відкидають, згоджуючися на Ізраїль в кордонах з 1967 року. За інформаціями з Москви, совєтські чинники є схильні підтримати якоюсь мірою ізраїльські претенсії до змінених кордонів. У цьому випадку, якщо ця інформація правдива, є підстави надіятися на триваліше замирення на Близькому Сході. В такому тривалому замиренні заінтересовані в першій мірі ЗСА й інші держави з уваги на їхнє запотребування на арабську нафту, яку араби почали використовувати як ефективну зброю в боротьбі з Ізраїлем. Не прийде, однак, до тривалого миру на Близькому Сході, коли треба буде кордони між Ізраїлем і арабськими державами постійно тримати під контролею військ ОН. У такій ситуації теперішнє перемир'я матиме безумовно тільки тимчасовий характер, як це виявилося кілька годин по припиненню воєнних дій, які знову почалися і треба було аж нової резолюції Ради Безпеки ОН, щоб привернути перемир'я.

Українці були на зібранні Польського Наукового Інституту

Ню Йорк (ОА). — Дня 20 жовтня ц. р. у приміщенні Косцюшка відбулося з рамени Польського Наукового Інституту святочне зібрання, присвячене пам'яті недавно померлого д-ра Оскара Галецкого, професора історії в Фордгамському університеті. НТШ репрезентували на цьому зібранні проф. Осип Андрушків, проф. Василь Ленцик й інж. Кобринський. Зібрання відкрив проф. Тадеуш Громада, генеральний секретар Інституту, і покликав до голосу ряд промовців. Промови виголошувано в польській і англійській мовах. У першій половині програми промовляли представники польського наукового світу, професори історії переважно католицьких університетів і представники литовців та мадярів. По віоліновому інтермеццо виголосив промову від НТШ проф. Василь Ленцик, який якийсь час працював науково під керівництвом п о к і йного. Проф. Ленцик, промовляючи по-польськи і цитуючи р і в ночасно по-англійськи відповідні місця з праць покійного, виголосив найкращу промову, про що свідчили довгі оплески присутньої публіки. Крім названих, у програмі промовляли ще інші представники, між ними і представник УВАН проф. Олег Федишин. З українців були ще присутні д-р М. Кобринська, проф. В. Трембіцький і проф. Т. Гунчак.

М. Сосновський

ПІДСУМОВУЄМО ДИСКУСІЮ...

Підготова до Другого Світового Конгресу Вільних Українців добігає до кінця. 1-4 листопада в Торонті відбудеться черговий світовий український з'їзд, на якому, між іншим, повинні б бути подані відповіді на питання, що їх підняли в час передконгресової дискусії окремі дискутанти, а також повинні б бути розглянені пороблені пропозиції щодо дальших плянів праці Секретаріяту СКВУ, його особового складу тощо. Чи і в якій мірі це станеться, дуже скоро побачимо і тому не варто вже тепер намагатися вгадувати, як воно буде. На цьому місці, однак, варто буде напередодні Конгресу зробити бодай у найзагальнішій формі підсумки переведеної дискусії.

Найперше, треба відзначити відносно обмежену і щодо часу і щодо числа дискутантів і щодо обсягу порушеної тематики передконгресову дискусію, яка почалася досить пізно і не розгорнулася у маштабі, якого можна і треба було б надіятися. Подруге, у цій дискусії забирали голос, не враховуючи тільки одного члена Секретаріяту СКВУ Миколи Плавюка, люди, яких фактичне відношення до праці і плянів Секретаріяту та його окремих Президій в Канаді, ЗСА і Европі за минулі шість років було, можна б сказати, „периферійне". Більше того, воно осталося „периферійним" і у самому процесі підготови до Другого СКВУ.

Цей момент, на нашу думку, треба вважати за великий недолік, бо насправді провідні діячі СКВУ, які у різні роки відповідали за окремі ділянки праці не подбали про те, щоб вийти перед громаду і розказати громадянству про ці ділянки праці, про свої успіхи чи неуспіхи, з'ясувати причини такого, чи іншого стану. А чейже в дискусії було все таки заторкнено ряд важливих справ, які не перестають хвилювати наш громадський загал. Очевидно, може хтось сказати, що це буде зроблено на самому Конгресі. Це правда, але цим не вичерпується проблема, бо на Конгресі буде кілька соток делегатів, а порушені в дискусії питання цікавлять тисячі людей в різних країнах. Від настанови цих тисяч людей, від жертвенности і доброзичливости буде залежати, чи наступний Секретаріят матиме потрібні фінансові засоби на свою діяльність, чи тільки його функція буде зводитися до самого „існування".

Втрачена нагода

Засаднича проблема, з якою не міг дати собі ради попередній Секретаріят, був брак реального, живого контакту з громадянством членів Секретаріяту, чого ніякими комунікатами заступити не можна. Як правильно було відзначено одним з дискутантів, наше громадянство поволі „забуло" за свою світову централю. На жаль, навіть останніх передконгресових місяців не використав Секретаріят для бодай частинного виправлення цього недоліку. На це звертав увагу інший дискутант ще на початку липня ц. р., справедливо підкреслюючи, що „під час Конгресу неможливо буде скрупулятно й безпристрасно проаналізувати пройдений період і дати проробленій праці справедливу оцінку".

А проблем для обмміркування та висновків було чимало. Вкажемо тут на такі тільки, як питання відношення між Секретаріятом СКВУ та крайовими громадськими центральними репрезентаціями, форм і метод праці і пов'язаної з цим цілої „робочої структури" Секретаріяту, питання конкретних завдань на окремих відтинках нашого національного життя, питання оцінки наших реальних спроможностей та їх належного використання. Як відомо, упродовж шести років діяльности теперішнього Секретаріяту він переживав фінансову кризу. Коли ж ми переглянемо всю передконгресову дискусію, то правдоподібно ні одному з питань не присвячено так мало уваги, як питанню забезпечення праці СКВУ фондами. За час каденції Секретаріяту кожна чергова Президія мала фінансового референта. Ні один з них не потрудився, щоб з'ясувати українському громадянству всі ці проблеми фінансового порядку, перед якими знаходився Секретаріят і в цей спосіб дати авторитетну підставу для ширшої дискусії на цю преважливу тему.

Це саме стосується також і інших ділянок праці Секретаріяту СКВУ у минулій каденції. У ніякому випадку українське громадянство не почуло справді авторитетного голосу про цю чи іншу справу від осіб, які взяли на себе відповідальність за дану ділянку. Коротко, нагоду відновити інтерес у ширшого загалу до СКВУ при нагоді Конгресу у значній мірі змарновано, що, без уваги на вислід самого Конгресу, може мати негативні наслідки для праці чергового Секретаріяту.

Важливість СКВУ на сучасному етапі

Переведена дискусія на тему СКВУ, його завдань, ролі і можливостей навіть у цьому вузькому засягу виявила, яку вагу прикладають до цієї нашої загальногромадської надбудови всі ті, хто докладніше знайомий з потребами українського життя і його майбутнього і його противник по цьому боці барикади — совєтська комуністична експозитура. Це в однаковій мірі стосується української діяспори і українського народу в умовах поневолення на українських землях. Ми дуже часто покликаємося на приклад жидів, на їхню організованість, спаяльність і ми свідомі, яку ролю в тому всьому на внутрішньому і зовнішньому відтинках серед жидів відіграє їхній Світовий Жидівський Конгрес, фокус жидівської діяспори навіть під сучасну пору, коли вже жидівська держава — Ізраїль стала доконаним фактом. Як знаємо, недавно в часі дискусії на тему відношення між жидівською діяспорою та Ізраїлем жидівські лідери дійшли до висновку, що існування і розвиток діяспори та Ізраїля — два паралельні процеси, які себе позитивно можуть тільки доповняти і скріплювати і що в ніякому випадку не вільно послаблювати діяспори та її організаційної структури.

Про незвичайну складність політичного положення українського народу в умовах російського поневолення не приходиться тут говорити. Ледве, чи є хтось, хто б недооцінював існуючої загрози на українських землях. Все таки, навіть у такій ситуації в нас немає конечного зрозуміння для незвичайно важливої ролі нашої діяспори у загальному контексті нашої визвольної боротьби і нашого самозбереження. Важливість цієї ролі, як це і було підкреслювано багатьома дискутантами, зростає або підупадає пропорційно до нашої організованої сили та вміння належно й ефективно використовувати в кожній специфічній ситуації наявні в нас людські та матеріяльні ресурси.

Ми повинні усвідомити собі, як усвідомили собі перед століттями жиди, що діяспора — це не тільки „еміграція", а своєрідна форма життя цих частин даного народу, які знайшлися за межами рідної території і проживають у „розсіянні", зберігаючи у більшій чи меншій мірі духовий зв'язок з країною походження, але у своєму щоденному житті керуючися потребами і вимогами того „нового" життя. Суттєвим тут є вміти пов'язати ці два аспекти дійсности, без чого не можна буде закласти тривалих підвалин під майбутнє цих поколінь, які народилися і виросли за межами України. Як виявляє дискусія з приводу Другого СКВУ, в нас власне дуже часто помітний брак зрозуміння для концепції діяспори, не зважаючи на те, що ще на Першому Світовому Конгресі був акцептований т. зв. „виховний ідеал українця в діяспорі", який цю проблему виразно уточнює. У не меншій мірі ця проблема була, як знаємо, всебічно насвітлена в одній з основних доповідей на Першому СКВУ: „Українці в країнах свого поселення".

На жаль, перечитуючи окремі дискусійні статті, доводиться ствердити, що ми про все це зуміли призабути і знову починаємо історію із самого початку. Це зокрема помітно у нашій часто безпредметній дискусії на тему

(Закінчення на стор. 4-ій)

Роман Рахманний

БУЛАВА УКРАЇНСЬКОЇ ГІДНОСТИ

Від Редакції: Текст слова, що його виголосив Роман Рахманний на Вечорі вручування нагород Спілки Українських Журналістів Америки тим українським журналістам, статті яких окреме жюрі визнало найкращими за останніх два роки. Ред. Роман Рахманний отримав першу премію за статтю „Встановити день української гідности". Його слово на літературному вечорі в Ню Йорку 12 жовтня було своєрідним продовженням тієї самої теми.

Не буде ніяким пустослів'ям сказати ось тут на ввесь голос: для всякого трудівника на будь - якій ділянці українського життя немає цінвішої нагороди за ту, що її присуджує рідна громадськість.

Творчі люди кожної національности підтвердять це словом і ділом.

Знають її ціну теж відчуженці від свого роду. Брак визнання у власній національній спільності боляче відчувають навіть діячі, відзначені чужоземними преміями. З історії та власного досвіду знаємо імена українців, що, наживши достатків і слави в чужих, відходили з цього світу з почуттям гіркости, змарнованого життя. Чому?.. Бо рідне суспільство, яке вони колись знехтували, яке забували, погорджували ним, заслужено промовчало їхні чужоземні лаври.

Так, дійсно. Здобуте на рідному ґрунті визнання своїх окремих досягів — найпочесніша заплата і для великої, і для малої людини. Воно сповняє душу почуттям непідробної людської гідности.

Збереження людської гідности — н а й важливіший ідеал людства нашої атомової епохи. За право українця мати свою гідність нині ведеться боротьба на смерть і життя так в Україні, як і поза її межами.

Не нова ця боротьба. Новим у ній є хіба „автоматизація" наступу на українство з боку того, чий прихід давно передрікали мислителі Заходу, а навіть дехто із вдумливіших росіян. „Грядущий хам", про якого вони писали, вже прийшов. Він діє повсюдно, під видом різних постатей і з різних позицій.

Раз він виступає як діяч совєто - української культури або адміністратор якоїсь області „радянської держави". То знову він виступає як член естаблішментської академії наук або „завідатель" режимної церкви. Буває він делегатом ніби-суверенної радяно - української республіки, іноколи технологом, часто письменником, а ще частіше працівником режимної преси. Не бракує його й під видом т. зв. об'єктивного аналітика слабкостей.

Як своєрідно колективний тип, отой тріюмфуючий хам прагне перетворити українську людину в безхребетного, слабосилого й безвольного споживача пілюльної масової культури. Це він закликає українців виректися своїх максималістичних вимог культурної, економічної та політичної самобутности. Це він послідовно перед очі українців різних поколінь висовує мерехтливі міражі псевдоуніверсалізму — політичного, культурного, економічного і церковного. За тими міражами таїться трясовиння асиміляції і т. зв. злиття націй.

Нашу студіюючу молодь тріюмфуючий хам пробує пригнобити псевдонауковими аргументами, мовляв, українські державницькі прагнення є національною „вузькістю" без ґрунту в сучасному світі і широкопросторного мислення. Старшому поколінню, немов дітворі, він вихваляє користі сумирного існування життям людорослик чи людотварин, які за матеріяльними вигодами і розвагою не знають ні творчої тривоги, ні радости від збереженої гідности.

Чого найбільше лякається отой тріюмфуючий хам, то відродження активної настанови до боротьби за свої ідеали. Тому всяку самостійну українську думку він знецінює, проголошує „антинауковою" і „суперечною тенденціям епохи". Часто - густо він знаходить учених і псевдовчених, готових т. зв. об'єктивними аргументами доказувати цю негідну тезу.

Ось чому відродження української особистої та національної гідности в наші часи є таким складним, тяжким процесом.

На щастя, навіть у теперішній дійсності не бракує іскорок гідного мислення, гідного існування і гідного діяння. В Україні та в інших к р а ї н а х під в о л о д і н н я м т р і ю мфуючого хама є українські люди, що готові піти, а то й пішли, на муки за право української людини бути собою як на своїй землі, так і у всесвіті.

Їхній подвиг зміцнює всіх тих, кого там залякав тріюмфуючий хам. Їхній подвиг сколихнув теж брижками нової думки поверхню мислення українців у т. зв. вільних державах світу. Щоправда, проживаючи у відкритих суспільствах та в добробуті, радше ми для них повинні б світити прикладом стійкости.

Тим часом іскорки української гідности з того боку сторожової стіни якоюсь мірою освітили і нашу дійсність і показали нам: теж у вільних суспільствах різні сили пробують зіпхнути українця в багно релятивізму, безпринципности і бездумного тваринного існування.

Тому ще довго не буде забагато нагадувати самі собі й одні одним про потребу повсякденної оборони принципів української гідности в світі. Пропонований „День української гідности" може бути саме щорічною нагодою замислення над можливостями і вдосконаленими методами такої оборони. Адже в різних державах і під різними системами правління українців далі примушують себезаперечувати і демонструвати свою льояльність чужим богам і чужим ідеям.

За таких умов, коли релятивізм робить страшні спустошення навіть у колах науковців; коли навіть церковно - релігійні принципи дехто перетворює в гнучкі параграфи, — хтось мусить виконувати ролю сторожа української гідности. Іван Франко, Михайло Грушевський, Дмитро Донцов, В'ячеслав Липинський, Іван Багряний, — визначні свідки такої ролі. Всі вони виконували її в свій час і в міру своїх сил. Вони робили те, що так влучно з ф о рмулював Іван Франко:

Блаженний муж, ...
, що в хвилях занепаду,
Коли заглухне
й найчуткіша совість,
Хоч диким криком
збуджує громаду
І правду й щирість
відкрива як новість.

Потреба ця не менша і сьогодні, хоча сьогоднішнє українське суспільство значно розвинутіше за те, серед якого жив-діяв той Каменяр-поет, учений і публіцист.

Однак і вартових на всяку стійку треба виховувати і вишколювати.

З думкою про це, варто встановити щорічну журналістичну нагороду за кращі есеїні статті, в яких проаналізовано якусь українську подію, подвиг української особи чи якийсь актуальний аспект української справи так уміло й переконливо, що цим зміцнено почуття української гідности в читачів, проживаючих на території України чи в широкому світі.

Премія української національної гідности мобілізувала б трудівників друкованого і живого слова частіше й ґрунтовніше з а м ислитися над українською проблематикою. Читачі зі збільшеною увагою слідкували б за цією тематикою і підтягалися б до вищого рівня горіння — до ідеалу людини української цивілізації. Тріюмфуючий хам натрапив би на зміцнену барикаду української гідности.

Цю барикаду відновили в Україні протягом останнього 15-ліття зокрема українські журналісти і публіцисти. Якщо б нині нам довелося присуджувати премію української гідности комусь із них, то головним кандидатом був би, мабуть, Борис Антоненко - Давидович. Своїм прикладом той письменник і публіцист зміцнив багатьох молодших борців за українську культурну й політичну самобутність.

Т а к и м ч и н о м збережено з в'я з о к між різними поколіннями і вогник української національної гідности не погас, хоча їм усім там доводиться гірко

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р І. Лесько

ДЖЕРЕЛА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

(3)

Хоч філософ каже, що людям обдарованим теплотою серця наукова діяльність видається надто сухою, проте це ще не означає негативного відношення до науки й освіти, особливо коли ходить про українців. Навпаки, любов до правди і науки наявна в Україні вже від часів Київської Руси. Так, на приклад, літопись каже, що кн. Ярослав Мудрий „читав книги днями і ночами, затруднював писателів для перекладання і переписування церковних книг, з яких зложив велику бібліотеку при катедрі св. Софії в Києві". Про замилування українців до науки і знання пише секретар гетьмана Розумовського, Теплов, відмічуючи, що школи існують на Україні від дуже давніх часів, і хоч не мають вони окремих субсидій, а студенти не мають практичної користи зі своїх студій (у формі привілеїв, чинів і т. п.), то їх число не то не маліє, а навпаки — збільшується. Подібно завважує також історик, О. Шафонський, мовляв, українці охоче віддаються науці, так, що не тільки діти багатих, але також діти убогих і козаків учащають до шкіл добровільно". Подібних спостережень можна б навести більше.

Естетизм

Вкінці третім ідеалом українського народу і творчим чинником його культури являється естетизм. Замилування до краси і мистецька творчість мають своє джерело також у почуваннях, або, як кажуть психологи, вона є наслідком емоційного тиснення, викликаного специфічними явищами. Схоплені інтуїцією мистця і відповідно перетворені, вони вимагають свого вияву на зовні, щоб зробити враження на інших людей. Це притаманне зокрема для типів інтровертивних.

„Любили українці красу!" — каже один з представників сучасного вже покоління. „Скільки це треба мати потягу до прекрасного, щоб навіть таку прозаїчну річ, як ярмо для волів, мережати чудовим різьбленим орнаментом".

І дійсно, нема мабуть ані одної ділянки в житті і побуті українського народу, де не проявлялося б мистецтво. Воно наявне у барвистій і мережаній одежі, в устаткуванні хати і хатньої обстановки, у садках і квітниках довкруги хати; в архітектурі і малярстві, а передусім у музиці, пісні і танках, що є наче життьовою стихією народу. „Вони пристрасно люблять ніжний спів, ніжні і солодкі мелодії" — завважує Павло Алепський; „Україна стане колись другою Гелладою" — пише століття пізніше німецький автор, Гердер, очарований співом українських пісень.

Піснями виповнюють українці особливо час свого дозвілля, що також свідчить про шляхетність характеру. („Скажи мені, як ти проводиш своє дозвілля, а я тобі скажу, хто ти є" — говорить пословиця). Старинні греки уважали, що дозвілля є не для „забиття часу", але для духового піднесення і досконалення, а Аристотель висловив думку, що тільки музика і роздумування є варті того, щоб ними виповнювати час дозвілля.

Демократизм

Серед притаманних прикмет, що випливають з української психічної структури, належить вирізнити демократизм, як чинник, що сприяє ростові і збагаченні культури. Під демократизмом не розуміємо тільки політичний устрій, але загальне життьове наставлення, що виявляється у пристрасній любові до волі, у почутті і пошануванні особистої людської гідности, в замилуванні до товариства серед собі рівних і т. д.

Саме основна вимога демократизму для волі і рівности є конечною передумовою свобідного духового себевияву, а тим самим і культурної творчости, яка зупиняється і калічиться в устроях деспотичних. Умовини свобідного самовияву мав український нарід вже від початків своєї державности: релігійна толерантність, інституція віча та інші форми суспільного ладу свідчать про це наявно. Завдяки таким умовинам українська культура росла і розвивалася органічно, з потреб і надхнення народної душі, а не через накидування чужих форм і вартостей; якщо ж такі вартості і приходили на український ґрунт, то були вони трасформовані й адоптовані згідно з вимогами української душі.

Господарська структура: номади і хлібороби

Зі зовнішніх чинників, що формували українську культуру, слід згадати господарську структуру краю. Зумовлена вона матеріяльним чинником землі та її ресурсів і людським елементом ініціятиви та господарської справности.

Відповідно до джерел прожитку наука ділить людство на два засадничі культурні круги: номадсько-ловецький і хліборобський. Відмінний спосіб життя у кожному з них зумовляв також різну психіку і культуру. І так номадський спосіб життя впливав на те, що батько, як одинокий кормитель родини, ставав абсолютним паном тієї родини. Всі її члени творили свого роду комуну без індивідуального права власности. На тих основах виробився серед номадів т. зв. патріярхальний лад в родинному житті, що згодом розвинувся у монархічно-абсолютистичну форму політичного ладу. Постійне кочування, нахил до насильства (лови-полювання) та швидкої тактичної орієнтації, виробили з членів цього круга добрих вояовників (і завойовників) і справних адміністраторів. Завдяки цим здібностям вони завжди займали панівне становище над племенами хліборобськими, що для своєї праці конечною передумовою вважали мирний спосіб життя. На прожиток працювали тут всі члени родини, набуваючи в той спосіб право особистої власности і всі трактувалися нарівні. У центрі родинного життя стояла тут жінка-мати і тому для хліборобського культурного круга є характеристичний т. зв. матріярхальний лад, коли ходить про родину і демократичний устрій в державно-політичному житті.

Совєти хваляться перевиконанням господарського пляну

Москва. — Совєтська преса з 21 жовтня опублікувала повідомлення Центрального статистичного управління СССР „про вислідк виконання державного пляну промисловістю СССР за дев'ять місяців 1973 року". У повідомленні стверджується, що СССР „зустрічатиме 56-ту річницю великої жовтневої соціялістичної революції новими трудовими досягненнями. Перевиконаний плян дев'яти місяців щодо об'єму реалізації і виробництва більшости важливіших видів продукції. Приріст промислового виробництва у порівнанні з відповідним періодом минулого року виносить 7.3 процента. Видайність праці піднялася на 5.8 процента. З рахунку підвищення видайности праці одержано 82 проценти приросту продукції". Щодо окремих ділянок промисловости, то виконання пляну виглядає, порівняно з дев'ятьма місяцями 1972 року, наступно: електроенергетика — на 6 процентів; паливна промисловість — на 6 процентів; чорна і кольорова металюргія — на 6 процентів; хемічна і нафтохемічна промисловість — на 11 процентів; машинобудівництво і металообробка — на 13 процентів; лісова, деревообробна і целюльозно-паперова промисловість — на 5 процентів; промисловість будівельних матеріялів — на 8 процентів; легка промисловість — на 4 проценти; харчева промисловість — на 3 проценти; виробництво товарів культурно-побутового призначення і господарського запотребування — на 11 процентів".

У повідомленні стверджується, що „дев'ятимісячний плян перевиконаний всіми загальносоюзними і союзно-республіканськими промисловими міністерствами і всіми союзними республіками". Коли йдеться про Українську ССР, то згідно з повідомленням Статистичного управління, республіка перевиконала „дев'ятимісячний плян реалізації продукції" на 102 проценти. У порівнянні з 1972 роком щодо об'єму виробництва за перших дев'ять місяців Українська ССР досягнула 107 процентів, а щодо видайности праці — 106 процентів. Коли йдеться про окремі галузі промисловости, то зі звіту видно, що деякі з них недовиконали передбаченого пляну, як, наприклад, виробництво м'яса реалізовано тільки на 94 проценти, рослинної олії на 86 процентів, радіоприймачів на 97 процентів, пральних машин на 95 процентів. В повідомленні відзначено, що „частина підприємств не виконала визначених завдань щодо реалізації продукції, росту видайности праці і нагромаджень, є недоліки у використанні виробничих спроможностей, робочого часу, не всюди забезпечено випуск продуктів потрібного асортименту і задовільної якости. Недовиконаний плян виробництва готового прокату чорних металів, каустичної соди, турбін, нафтоапаратури, хемічного обладнання і запасних для нього частин, зерно- і картоплезбиральних комбайнів, робочого дерева, целюльози, картону, будівельної цегли, віконного шкла, трикотажних виробів, шкіряного взуття, пральних машин, електропилососів і деяких інших родів продуктів".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПОГОДЖУЄТЬСЯ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Повідомляючи про рішення Президента передати цілістю магнетофонні записи, Врайт зазначив, що президент Ніксон далі переконаний, що запропонований ним у п'ятницю „компроміс" задовольнив би вимоги судів.

У зв'язку з останнім рішенням президента Ніксона виринає кілька проблем. Хоч Президент погодився передати магнетофонні записи судді Сіріці, то це не означає, що прокуратура не вимагатиме передання також всіх інших документів, зв'язаних з Вотерґейтською аферою. З попередніх заяв президента Ніксона можна припускати, що він не згодиться на передачу цих документів і можуть знову розпочатися судові розправи.

Згода Президента передати магнетофонні записи судді Сіріці повинна задовольнити більшість членів Конгресу, але не всіх, бо деякі демократичні законодавці заявили, що далі плянують продовжувати розслідження можливостей формального обвинувачення президента Ніксона. Передача цих записів не задовольняє також членів сенатської Вотерґейтської комісії, бо у середу, 17 жовтня, суддя Сіріка був заявив, що він не має юрисдикції розглядати судовий внесок цієї комісії. Цей внесок вимагав, щоб президент Ніксон передав магнетофонні записи не тільки великій лаві присяжних, а також сенатській Вотерґейтській комісії. Заявляючи, що він не має юрисдикції над цим внеском, суддя Сіріка тоді сказав, що ніде в Конституції ЗСА нема постанови, що Президент ЗСА мусить підчинятися судовим викликам Конгресу. В такий спосіб Сіріка тоді підтримав твердження президента Ніксона, що він не може передати сенатській комісії цих записів, бо має обов'язок втримати незаторкненим конституційний принцип розподілу влади між окремими частинами федерального уряду. Ще не відомо, чи сенатська комісія апелюватиме до вищого суду з метою уневажнення цього рішення Сіріки.

У Порто Ріко помер Пабльо Касальс

Сан Хуан, Порто Ріко. — У понеділок, 22-го жовтня, тут на 96 році життя помер світової слави віольончеліст і диригент Пабльо Касальс. Тому три тижні Касальс мав удар серця й був перевезений до шпиталю. У вівторок, 16-го жовтня, він попав в кому, з якої не вийшов. Касальс був не тільки визначним музикантом, а також великим гуманістом. Два роки тому він одержав Медалю Миру Об'єднаних Націй, як людина, що „присвятила своє життя для правди, краси та миру". Касальс був похований в Сан Хуан, Порто Ріко. Народжений в Еспанії, він від 1956-го року жив у Сантурце, передмісті Сан Хуану, зі своєю жінкою Мартою.

82-ий Відділ СУА влаштував зустріч з письменницями

Ню Йорк. — У неділю, 21-го жовтня ц. р., о 4-ій год. по пол., тут в Домівці СУА, 82-ий Відділ СУА вшанував зустріч з письменницями: Дімою, Уляною Любович і Лесею Храпливою. Імпрезу відкрила Мирослава Савчак, культурно - освітня референтка, вітаючи приявних і по черзі представляючи письменниць, накреслила їхню біографію і творчість. Вона також доповідала про „Творчість письменника на еміграції". Першою на вечері виступила поетеса Діма, авторка багатьох поетичних збірок, п'єс і віршованих казок для дітвори. Вона прочитала фейлетон: „Пригоди зеленої вази" і відрецитувала вірші із останньої своєї збірки „Зустріч років". Письменниця і редакторка „Нашого Життя" Уляна Любович, авторка книжки „Розкажу вам про Казахстан", прочитала два оповідання п. н. „Далека дорога" і „Музикальна кам'яниця" та вірш п. н. „Твій син". Письменниця і поетка Леся Храплива, авторка повістей для молоді, віршів і збірки поезій п.н. „Далеким і близьким", прочитала оповідання п. н. „Оленка" і низку віршів, друкованих по різних журналах та із ненадрукованої ще збірки. Подякою приявним, зокрема письменницям, закрила програму вечора Іванна Клим, голова 82-го Відділу СУА. Після мистецької частини відбулася перекуска. На зустріч з письменницями прийшло 60 осіб.

ЗВЕРНЕННЯ ПУН

(Закінчення зі стор. 1-ої)

мові, політичні чи тактичні розходження. Спільною бо ПЛЯТФОРМОЮ цієї боротьби є ПРИВЕРНЕННЯ УКРАЇНІ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ, створеної всенародніми Актами Січнів 1918 і 1919 років.

СПІЛЬНОЮ Ж БАЗОЮ ДЛЯ КОНСОЛІДАЦІЇ УСІХ САМОСТІЙНИЦЬКИХ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ СИЛ, що стоять на позиціях 4-го Універсалу — може бути Державний Центр УНР, який зі свого боку мусить створити необхідні ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ УМОЖЛИВЛЕННЯ ПОВНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ всіх українських політичних організацій і партій. Одною з тих передумов є — припинення деконсолідаційної політики застосованої на VII Сесії УНРади в Лондоні.

Привернення ДЦ УНР в екзилі стану найвищого політичного, репрезентаційного органу всіх організованих політичних середовищ на чужині є в інтересах української визвольної політики і боротьби за її цілі.

Наголошуючи необхідні передумови повної консолідації, Провід Українських Націоналістів звертається одночасно до всіх українських політичних партій і організацій з пропозицією відбути спільну нараду, на якій можна було б встановити шляхи і засоби привернення внутрішнього миру і консолідації, побудованих на засадах взаємної пошани і довір'я.

У зв'язку із недалеким відбуттям Другого СКВУ, звертаємося до відповідальних чинників СКВУ доложити всіх старань та заходів, щоб Другий СКВУ став дійсно ЄДИНИМ І СУЦІЛЬНИМ ФРОНТОМ громадських сил української діяспори, став у межах своїх прерогатив активним чинником допомоги і оборони прав українського народу, та своїми рішеннями, постановами і працею забезпечив збереження та постійний ріст українських сил для ведення планової праці до успіху української справи — привернення державної незалежности і самобутности українського народу на його прадідівській землі.

Для цієї відповідальної історичної ролі Другий СКВУ і вибрані на ньому Органи мусять одержати повну підтримку Українських Церков, всіх політичних чинників та всього українського громадянства поза Україною. Зокрема всі українські молодечі організації та вся українська молодь поза Україною повинні наполегливо готовитися до зміни на всіх відтинках нашого життя, готовитися до перебрання обов'язків репрезентації і оборони прав поневоленого але нескореного українського народу, на вільне життя в сім'ї народів світу.

ПРОВІД УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Жовтень, 1973.

БУЛАВА УКРАЇНСЬКОЇ ГІДНОСТИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

платити за свій прометеївський подвиг.

Їхню долю і ролю ми розглядаємо з тривогою, але гідно, бо ми знаємо теж межі людської витримки під нелюдським тиском. Спостерігаючи їх там і багатьох подібних діячів, які живуть поруч нас, ми можемо і повинні думати про них у світлі розповіді одного французького автора.

Це — розповідь про чоловіка, що мав золоту голову і за все платив лише золотом, ціле своє життя. Однієї днини він побачив у крамничному вікні чудові черевички з лебединим пухом і самоцвітами. Він вирішив купити їх для своєї любки, бо знав, що вони їй припадуть до вподоби. Опакувавши їх у квітистий папір, продавець простягнув руку по гроші і на мить остовпів: покупець закривавленою рукою подавав йому скалки золота зі своєї голови.

Той французький письменник впевняв своїх читачів, що такі люди справді трапляються. Ми ж тепер знаємо, що такі люди є в Україні, а не бракує їх і на чужині. Може не усвідомлюючи того самі, вони за все платять золотом свого таланту, а нерідко й своїми головами. Вони нічого не жаліють для своєї любки, що зветься українська національна справа. До самої крови вони відколупують зі своїх умів „скалки золота", щоб спільно з іншими патріотами врешті викузати булаву української гідности.

І ми будьмо на їхньому рівні — нашими мислями і ділами. І не забудьмо ніколи жадного з них, байдуже — чи це журналіст, письменник, громадський діяч, учений, військовик чи політик.

Громадське визнання буває додатковим цементом, що пов'язує окреме каміння в суцільну барикаду української гідности. Барикаду, на якій сьогодні кипить бій з володіючим хамом; він уже прийшов, але не переміг і не переможе!

12 жовтня 1973

ПІДСУМОВУЄМО ДИСКУСІЮ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

„безполітичности" суспільно - громадського сектора і якоїсь особливої „політичности" нашого політично-партійного сектора. Очевидно, така дискусія не може нічим причинитися до з'ясування питання, тобто всього того, що стосується СКВУ, його місця в нашому житті, ролі, програми праці тощо, бо йдеться тут про два цілком різні фактори, які безперечно мають до себе відношення, але засяг і мета діяльности яких, наголошування окремих справ і проблем, чи навіть системи цінностей — є різні. Справа не у „політичності", чи „безполітичності", бо так її ставити в нашій дійсності взагалі нерозумно. Коли йдеться про діяспору як таку, а про поневолену націю в цілому зокрема, то в такому випадку не може існувати будь - який аспект національного життя, який був би позбавлений „політичности", чи інакше, свідомого і плянового спрямовування того життя на різних його відтинках під кутом забезпечування к о н кретних національних інтересів. А це, хоче хтось того, чи не хоче, і є власне „політикою" і тому всі наші суспільно-громадські організації, крайові центральні репрезентації, подібно як і їхня координуюча надбудова — є політичним фактором українського життя.

Всі ці, які в дискусії на тему СКВУ піднімали питання „відполітизування" СКВУ, а тим самим всього нашого суспільно - громадського сектора, не взяли до уваги цього власне засадничого моменту. Інша справа говорити про звільнення нашого суспільно - громадського сектора в діяспорі від шкідливого впливу вузьких партійно - політичних антагонізмові і політично-партійної боротьби, яка останніми роками прийняла застрашаючі розміри і руйнує наш політично - партійний сектор. Це, безперечно, має негативний вплив на наше громадське ж и т т я, враховуючи партійно - організаційні афіліяції окремих суспільно - громадських організацій в різних країнах.

Тримільйонова діяспора може бути реальним політичним фактором при передумові, що вона буде відповідно зорганізована і коли ми навчимося належно господарити нашими ресурсами. Без цього всі наші декларації про допомогу Україні не вийдуть поза теоретичні постуляти. На жаль, у значній мірі ми ще не вийшли поза стадію декларацій, а наша реальна сила далеко не дорівнює нашому потенціялові. Розв'язати це питання може і повинен СКВУ, який, як сказав один дискутант, „має правити за вільну Україну". Про такий СКВУ мріяв ще на початку 20-их років Симон Петлюра, належно доцінюючи важливість реалізації ідеї загальноукраїнського національного центру. Коли Другий СКВУ у висліді пророблено роботи дасть українській діяспорі справді працездатний Секретаріят, тоді наша спільнота зробить черговий крок вперед на шляху свого росту.

Буде дуже зле з точки зору загальнонаціонального інтересу, коли „все останеться по старому" і коли, як побоюється один дискутант, „черговий СКВУ буде знову, в основному, присвячений до нічого не зобов'язуючих політичних пописів окремих людей, блискучим парадам, шикарним бенкетам, утертим резолюціям. Високо підніметься конґресова гарячка. Буде багато солом'яного вогню, скоропроминаючого ентузіязму, беззмістовного шуму. І потім чергових шість років, чи до наступного Конґресу, буде мертвецький сон — усе застрягне в каламуті старого порослого річища, з якого вряди-ґоди виповзне комунікат — без іскри життя, позбавлений свіжости, новости, ориґінальности. Шість років животітиме Секретаріят з своїми комісіями без потрібних фондів для необхідного функціонування."

Ми не хочемо, однак, так песимістично оцінювати ситуацію. Навпаки, хочемо надіятися, що ці люди, які взяли на себе велику історичну відповідальність за зміст Другого СКВУ і в руках яких лежить ключ до вирішення суттєвих для майбутнього СКВУ проблем і з погляду обсади Секретаріяту працездатними людьми і з погляду намічення програми праці та забезпечення фінансами — самі виявляться на висоті завдання, зрозуміють цю свою відповідальність та забезпечать належні передумови для існування справді ефективної всеукраїнської громадської централі в діяспорі.

Виховують „інтернаціоналістів" в Україні

Чернівці. — Газета „Культура і життя" з 14 жовтня опублікувала ширшу інформацію про „круглий стіл", зорганізований р е дакцією для обговорення „питань роботи культурних закладів Чернівецької области по патріотичному та інтернаціональному вихованню трудящих". Інформуючи про цю подію, газета пише, що напередодні дискусії за „круглим столом" представники редакції відвідали міста, села і культурні заклади области. „Де б ми не побували, — пише газета, — скрізь безліч яскравих свідчень інтернаціоналізації н а ш ого життя, того благородно г о, священного чуття, яке ми звемо „чуття єдиної родини". В Межиріччі діє ленінський університет інтернаціональної дружби народів... А село ж на самому краєчку радянської землі... У кожній бібліотеці, в кожному клюуі — куточки „Ми — інтернаціоналісти", „В сім'ї єдиній", „Дружба народів — дружба літератур". У дискусії за „круглим столом" прийняли участь завідіуючі районними відділами культури, директори будинків культури, завідуючі бібліотеками і клюбами, представники мистецьких організацій, партійні і державні працівники, журналісти обласних газет „Радянська Буковина" та „Зориле Буковини". Про „досвід роботи по патріотичному та інтернаціональному вихованню" розказав начальник Чернівецького обласного управління культури Василь Королюк. Він підкреслив, що Буковині того роду виховання незвичайно підходить, бо тут „проживають люди майже 20 національностей. З усіми живемо дружньо, живемо в єдиній сім'ї народів СРСР. Дружба народів — запорука нашої могутности, нашого щастя. Пропаганда дружби народів, інтернаціоналізму — завжди в центрі уваги клюбів, бібліотек, музеїв, усіх культосвітніх закладів". Згідно з його даними, за останній рік на Буковині праця проходила під знаком 50-річчя утворення СССР. „Дні союзних республік, читацькі конференції, „Україна незламна в Союзі Радянськім цвіте", цикл лекцій, кінофестивалі, тематичні вечори, присвячені дружбі народів СРСР, ленінській національній політиці КПРС, фестивалі самодіяльного мистецтва, виставки прикладного і образотворчого мистецтва та художньої фотографії — ось далеко не повний перелік наших справ". В часі дискусії було також обміркована методи і шляхи посилення „патріотичного та інтернаціонального виховання" українського населення Буковини.

†

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН АЛФЕМОВ, член УНС Відділ 424 Т-ва ім. Героїв Крут у Філядельфії, Па., помер 15 вересня 1973 р. на 55 р. ж. Став членом УНС 1954 р. Полишив у смутку дружину Надію, сина Віктора, дочок: Тетяну та Валентину, брата Володимира і 2 сестри: Ольгу і Надію, В Україні батька Афанасія, брата Павла, 2 сестри Марію і Палагію. Похорон відбувся 19 вересня ц. р. на цвинтарі Окланд у Філядельфії, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Л. Іващина, секр.

СТЕФАН ПЕЛЕХ, член УНС Відд. 336 Т-ва Сокіл в Клівленді, Огайо, помер 3 жовтня 1973 р. на 79 р. ж. Став членом УНС 1919 р. Полишив у смутку дружину Юстину, 2 синів: Еміля і Володимира, дочку Анну, 7 внуків. Похорон відбувся на цвинтарі Бруклин Гайтс в Клівленді, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
Гр. Кисіль, секр.

ІВАН СТАВНИЧИЙ — член УНС Відд. 240 Т-ва ім. Є. Коновальця в Клівленді, Огайо, помер 2 жовтня 1973 р. на 82 р. ж. Нар. в с. Товсте, пов. Станиславів і став членом УНС 1950 р. Полишив у смутку дружину Михайлину, доньку Ірену Орисю, 2 внуків і правнучку. Похорон відбувся 6 жовтня ц. р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Пармі, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Кігічак, секр.

ГЕРТА ЗАСАДНА — членка УНС Відд. 221 Б-ва св. Стефана в Чикаґо, Ілл., померла 8 жовтня 1973 р. на 69 р. ж. Стала членкою УНС 1960 р. Полишила в смутку мужа Володимира, 3 синів: Ярослава, Євгена і Ореста. Похорон відбувся 11 жовтня ц. р. на цвинтарі Елмвуд в Чикаґо, Ілл.
Вічна Їй Пам'ять!
Т. Шпікула, секр.

ПЕТРО ЖУК, член УНСоюзу Відд. 358 Т-ва Згода в Клівленді, Огайо, помер 17 травня 1973 р. на 80 р. ж. Став членом УНС 1942 р. Полишив у смутку: Мілдрет, Марію і Дороту. Похорон відбувся 19 травня ц. р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Пармі, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
Мирослава Футей, секр.

КАТЕРИНА СТРИЄК, членка УНС Відд. 330 Т-ва Запор. Січ в Літел Фолс, Н. Й., померла 4 жовтня 1973 р. на 76 р. ж. Нар. в с. Пенющів, пов. Бережани і стала членкою УНС 1919 р. Полишила в смутку мужа Теодора, 2 сестрі і брата. Похорон відбувся 6 жовтня ц. р. на цвинтарі св. Марії в Геркімер, Н. Й.
Вічна Їй Пам'ять!
Я. Мартинюк, секр.

МИХАЙЛО ГОЛУБЕЦЬ, член УНС Відд. 3 Т-ва Запор. Січ в Елизабет, Н. Дж., помер 10 жовтня 1973 р. на 83 р. ж. Став членом УНС в 1915 р. Полишив у смутку 3 доньки, сина, зятів і внуків. Похорон відбувся 13 жовтня ц. р. на цвинтарі Розеґіл в Линден, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Сухорський, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 11 ЛИСТОПАДА 1973 р.

ГАМТРАМК, Міш. Місячні збори Т-ва ім. М. Шашкевича 94 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Дем. Клюбі при вул. Грилінґ 2376. Проситься чл. прибути на збори. — М. Борисъкевич, рек. секр.

ТАРЗАН, Ч. 7015 Тубільці підтримують Тарзана

Ось там, мої друзі Буту, той шарлатан, який затруїв цю воду, а відтак обвинуватив мене... Ви мусите тепер рішити, хто з нас може допомогти вашому племені!

Ми хочемо Тарзана!...

Тарзан є добрий!... Ми за Тарзаном!.. Не хочемо знахаря!

Дай мені цей спис!... Ти мене турбуєш вже востаннє, Тарзане!